

Pozityvi trečiojo žmogaus argumento interpretacija

Trečiojo žmogaus argumentas (TŽA) pasirodo Platono dialoge „Parmenidas“ ir yra nukreiptas prieš paties Platono idėjų teoriją. XX a. viduryje argumentas buvo pradėtas intensyviai tyrinėti analitinės pakraipos filosofų G. Vlastoso ir W. Sellarso, į kurių polemiką sekančiais dešimtmečiais įsitraukė daug tyrėjų. Tuometinė argumento analizė pasižymėjo siekiu išsakyti tekste neišsakytas prielaidas ir bandymais formalizuoti argumentą, tačiau jokia viena interpretacija, dėl kurios sutiktų daugelis tyrėjų, diskusijoje negimė. Šalia ginčų dėl neišsakytų prielaidų ir galimų formalizavimų, buvo nesutarimų ir dėl paties argumento reikšmės Platono metafizikai. Ar TŽA teisingai atspindi idėjų teoriją? Ar ją paneigia? Kaip pats Platonas vertino šį argumentą? Šiame pranešime bus pristatoma pozityvi TŽA interpretacija. Pranešimo tezė – TŽA tikslas yra ne paneigti, o įrodyti idėjų egzistavimą. Pranešime rekonstruojamas Platono siūlomas metodas Parmenido kritinių argumentų interpretavimui, pasak kurio, reikia atkreipti dėmesį į prieštarą tarp argumentų išvadų ir pačių argumentų egzistavimo fakto. Po to metodas yra taikomas TŽA atveju ir parodoma, kaip jis pagrindžia idėjų egzistavimą. Tuo parodoma, kad Platonas suprato argumentą ir kad jis nepaneigia idėjų teorijos.